

Mottaker
Barne- og familiedepartementet
Postboks 8036 DEP
0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.: 2025/0174-2

Saksbehandler: Johanne Bakken
Saksansvarlig: Vegard Aandal-Nilsen

Dato: 24.06.2025

Høringsuttalelse - gebyrer for fonds- og pensjonstjenester - rapporteringsplikt til Finansportalen

1 Innledning

Konkurransetilsynet viser til høringsbrev fra Barne- og familiedepartementet datert 24. mars 2025 med vedlagt høringsnotat "Høringsnotat – innrapporteringsplikter til Finansportalen". Høringsfristen er satt til 24. juni 2025.

2 Hovedinnhold i høringsnotatet

Finansportalen inneholder informasjon om priser for bank-, forsikrings-, fonds- og pensjonsprodukter. I dag er innrapportering om priser for fonds- og pensjonsprodukter basert på frivillighet. På dette området kan Finansportalen fremstå som mangelfull. Departementet foreslår å forbedre portalen ved at distributører av verdipapirfond og leverandører av pensjonsprodukter pålegges plikt til å rapportere prisopplysninger for sine tjenester til Finansportalen.

Departementet understreker at god forbrukerinformasjon medfører at forbrukerne kan ta opplyste valg og bytte mellom ulike leverandører, som igjen kan være viktig for effektiv konkurranse mellom tilbydere. Samtidig påpekes det at informasjonen også blir tilgjengelig for bedriftene. Dersom bedriftene får detaljert informasjon om hverandre, kan det være enklere for bedriftene å koordinere sin virksomhet, for eksempel når det gjelder prissetting.

Høringsnotatet fokuserer på betydningen av prisopplysninger for forbrukere gjennom Finansportalen, og omtaler i liten grad øvrig informasjon som i praksis også vil ligge bak en privat investeringsbeslutning. Departementet redegjør for prisopplysninger og ulike typer verdipapirfond. Ifølge høringsnotatet kan verdipapirfond deles inn i ulike aksje- og rentefond, og andre verdipapirfond. En forvalter setter sammen fondene. Et fond består av et større eller mindre antall verdipapirer, som selger direkte til kundene eller via en distributør.

Distributøren belaster forbrukerkundene med gebyrer. Departementet fremhever også at størrelsen på selve plattformgebyret varierer mellom distributørene og mellom fondstyper, og

avhenger av kundens beholdning. Forskjeller i gebyrer for ulike fond og distributører påvirker nettoavkastningen fra fondsinvesteringene i betydelig grad.

Departementet foreslår å pålegge distributører av verdipapirfond og leverandører av pensjonsprodukter en innrapporteringsplikt til Finansportalen om prisopplysninger. To alternative forskriftsbestemmelser foreslås, og skillet mellom disse er om innrapporteringsplikten kun skal omfatte prisopplysninger eller både pris- og produktopplysninger. Departementet ber også i høringen om innspill til hvilke kostnader innrapporteringsplikten vil påføre næringen, spørsmål knyttet til pensjonsprodukter og ordningen, samt i hvilket regelverk rapporteringsplikten bør nedfelles.

3 Konkurransetilsynets merknader

Konkurransetilsynet vil i det følgende gi noen overordnede merknader til forslaget om å innføre en innrapporteringsplikt til Finansportalen for fonds- og pensjonstjenester.

Prissammenligningstjenester kan ha både positive og negative virkninger for konkurranse.¹ I tilsynets bidrag til Finansmarkedsmeldingen 2024, vises det til internasjonale erfaringer med slike portaler, som dokumenterer at økt bruk og synlighet kan redusere forbrukernes søkekostnader og dermed styrke konkurransen. Imidlertid kan økt gjennomsliktighet, ved etablering av en prissammenligningstjeneste, i et konsentrert marked med lav kundemobilitet øke risikoen for stilltiende koordinert adferd mellom aktørene.

Det fremgår av Forbrukerrådets årlige bytteundersøkelse, at andelen forbrukere som brukte Finansportalen.no sist de flyttet eller reforhandlet pensjonsprodukter er mellom 5 og 12 prosent, og for fond mellom 4 og 9 prosent.² Konkurransetilsynet vurderer at det er viktig at Finansportalen både sikres et relevant og godt innhold og tilstrekkelig markedsføring av portalen, slik at en eventuell rapporteringsplikt faktisk kan bidra til mer opplyste forbrukere og styrket konkurranse.

I høringsnotatet fokuserer departementet på prisopplysninger, og betydningen prisopplysninger har for forbrukernes mulighet til å ta opplyste valg. Departementet legger frem et priseksempel som viser nettoavkastning på to typer fond, herunder aktivt forvaltede fond og indeksfond, for å vise hvor stor betydning gebyrforskjeller kan ha over tid. Som høringsnotatet forklarer tar aktivt forvaltede fond investeringsbeslutninger basert på egne forventninger om markedsutviklingen, mens indeksfond forsøker å gjenspeile utviklingen i en

¹ Konkurransetilsynet, Konkurransetilsynets bidrag til Finansmarkedsmeldingen 2024, tilgjengelig på https://konkurransetilsynet.no/wp-content/uploads/2024/04/2023_0552-2-Konkurransetilsynets-bidrag-til-Finansmarkedsmeldingen-2024.pdf

Konkurransetilsynet, Konkurransen i boliglånmarkedet, tilgjengelig på https://konkurransetilsynet.no/wp-content/uploads/2018/08/rapport_konkurransen-i-boliglansmarkedet1.pdf
 Konkurransetilsynet, Høringsuttalelse – forslag til endringer i markedsføringsloven og prisopplysningsforskriften, tilgjengelig på <https://konkurransetilsynet.no/decisions/horingsuttalelse-forslag-til-endringer-i-markedsforingsloven-og-prisopplysningsforskriften/#:~:text=En%20forutsetning%20for%20effektiv%20konkurranse,b%C3%B8r%20ha%20rett%20til%20%C3%A5>

² Forbrukerrådet, Bytteundersøkelsen 2025, tilgjengelig på <https://storage02.forbrukerradet.no/media/2025/05/bytteundersokelsen-2025.pdf>. Konkurransetilsynet konstaterer imidlertid at unntak forekommer i 2019, da andelen var 29 prosent for pensjonsprodukter og 16 prosent for fond.

markedsindeks gjennom forhåndsdefinerte regler. Konkurransetilsynet vurderer at ulike fondstyper har forskjellige egenskaper, og en sammenligning kan bli misvisende dersom man kun fokuserer på prisseffekten uten å ta hensyn til fondenes karakteristika, forventet avkastning og ulike risikoprofiler.

Departementet har som målsetting at forbrukere skal kunne gjøre meningsfulle sammenligninger av fond. Fond er differensierte produkter som skiller seg fra hverandre langs en lang rekke parametere, i tillegg til pris. Konkurransetilsynet vil peke på at et sammenligningsgrunnlag for fondskunder ikke bare består av prisopplysninger, men også av en rekke andre produktkjennetegn. Det kan være store forskjeller i tjenestekvalitet og produktutforming mellom produktene til de ulike aktørene, noe som bør inkluderes i en sammenligningstjeneste. Tilsynet har ikke vurdert hvilke av disse produktkjennetegnene som bør omfattes, eller hvilke konkurransemessige konsekvenser det kan få dersom disse opplysningene samles inn og publiseres på Finansportalen.

Konkurransetilsynet vurderer at departementets alternativ 2 til ny forskriftsbestemmelse, om informasjonsplikt for både pris- og produktopplysninger, best samsvarer med tilsynets synspunkter. Det bør være en målsetting at en oppgradert Finansportal vil gi forbrukere et godt sammenligningsgrunnlag for opplyste valg, og at økt bruk og synlighet for portalen kan redusere forbrukernes søkekostnader og dermed bidra til å styrke konkurransen.

Konkurransetilsynet anbefaler at de konkrete produktkjennetegnene og de markedsmessige konsekvensene av en slik løsning utredes nærmere.

Med hilsen

Vegard Aandal-Nilsen
fungerende avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Mottaker

Barne- og familiedepartementet

Postadresse

Postboks 8036 DEP

*Poststed*0030 OSLO
Norge*Kontakt/e-post*

postmottak@bfd.dep.no